

Børnejul i Vindinge Forsamlingshus i gamle dage

I december sidste år fortalte Anne Mie Lomholt i Tuneposten om julen i hjemmet på Lundbjerggaard i Vindinge i 1940'erne. Hun sluttede med en kort omtale af børnenes traditionsrige julefest i forsamlingshuset: ”Anden juledag kunne godt være lidt kedelig og lang, men så 3. juledag kom et af årets højdepunkter”.

Vindinge Forsamlingshus først i 1930'erne

For at give et indtryk af forsamlingshussalen ses her et hjørne fra gymnastikopvisningen 1935.

Lærer Larsens tid (1891-1827)

Traditionen kan meget vel være lige så gammel, som forsamlingshuset, der blev bygget i 1896. Allerede i lærer Larsens tid blev julefesterne en fast tradition for de 75-100 skolebørn, som i 1919, da lærer Nielsen kom til byen som andenlærer, var blevet til o. 150 børn.

Festen blev arrangeret af menighedsrådet og skolen i fællesskab. Det store juletræ blev pyntet af menighedsrådets damer med hjemmelavet pynt, roser af hvidt og lyserødt silkepapir, flettede hjerter og kræmmerhuse, fehår og levende lys. Et år lykkedes det en skolepige at få sit lange, løsthængende hår svedet af lysene, men præstefruen siden 1916, fru Wassmann, greb hurtigt ind og forhindrede anden skade, end at pigen ”lugtede, som når mor svitsede høns”.

Julefesten startede med børnenes indmarch til tonerne af ”Dejlig er den himmel blå”, og derefter var der kamp om at holde de rigtige i hånden, når børnene i 2-3 geledder travede syngende rundt om træet. Lærer Larsen sang for med sin mørke, kraftige stemme – det var længe før mikrofonernes tid, og lokalet var ikke stort. Efter sangene læste lærer Larsen en hyggelig julehistorie, og så skulle træet ”spises”. 3-4 udvalgte fædre plyndrede træet for julekurvene, som var fyldt med marcipan, pebernødder, dadler og fine rosiner og lagde dem på et stort bord, hvor der også lå appelsiner og æbler og al julestadsen, som var nylavet hvert år.

På gulvet var der strøet stearin eller sæbespån, og når man havde fået de vilde drenge væk fra ”glidebanerne”, var det tid til sanglege og siden dans. De voksne

kunne gå ind i skænkestuerne ved siden af. Der kunne de også hente sodavand til de tørstige og efterhånden dødrætte børn.

Lærer Larsen var kommet til Vindinge som 26-årig. Lærer Nielsen startede i Vindinge som 23-årig og var 32, da han afløste Larsen som førstelærer. Deres samarbejde var vist udmærket, og i hvert fald kunne juletræsfesterne fortsætte med enkelte, men interessante forskelle.

Lærer Niensens tid (1928-1963)

Julefesterne i lærer Niensens tid blev stadig arrangeret i samarbejde med menighedsrådet, som fru Nielsen var medlem af – tingene hang godt sammen i Vindinge. Menighedsrådsmedlemmerne gik rundt i sognet for at samle penge ind og høre, hvor mange børn og voksne, der kom til festen. Man bestemte selv størrelsen af sit bidrag og kunne evt. lige kigge på listen og se, hvor meget naboen havde givet.

Julepynten blev lavet på skolen af forældrene, både kvinder og mænd. Lærer Niensens datter har fortalt, at ”alle damerne sad og lavede blomster af crepepapir og silkepapir. Mændene klippede engle og svaner ud, og de blev pyntet med silkevinger. Og så var mor der med kaffe og kage”. Der var naturligvis også hjerter og kræmmerhuse og kurve med frynser, små tøfler med glansbilleder klistret på, og overlæder og hæl syet sammen med knaphulssting. Og måske nogle klippeark fra brugsen. ”Mine børn kan ikke glemme det flotte træ, de taler om det næsten hver jul”, fortalte en mor mange år senere.

Vi har ingen billeder fra juletræsfesterne i forsamlingshuset og har måttet ty til et billede fra en julefest på Bornholm, som svarer til de erindringer, der er fra Vindinge.

3. juledag kom hele menighedsrådet og pyntede træet. Når forældrene kom med deres børn, blev børnene stillet op uden for salen i to lange rækker helt ind gennem skænkestuen, indtil alle var kommet og alt var klar. Ventetiden var lang. Men når træet var tændt, gik døren op, og børnene kom ind med lærer Nielsen i spidsen, syngende ”Her kommer, Jesus, dine små”. De to brandvagter hjalp til med at holde styr på drengene, som risikerede at få gulvkluden for enden af Niels Albrechtsens stang ned over hovedet, hvis de ikke kunne stå stille eller gå ordentligt.

Efter mange julesalmer og mange ture rundt om træet, opførte særligt udvalgte elever en sketch, lavet af lærer Nielsen og med nisserne omkring ”risengrøden” som fast indslag. Så kom uddelingen af godteposerne og en appelsin ved et langt bord, og børnene måtte igen stille op i rad og række. Lærer Nielsen havde også indført smågaver til børnene. Til de små var der indkøbt nogle småting, som kom i en

gramsepose. Skolebørnene havde skrevet en ønskeseddel til hjælp for hr. og fru Nielsen, som havde været inde i Daells Varehus på Nørregade i København og købe små legetøjs-gaver til alle. Under besættelsen 1940-45 måtte den smukke tradition dog opgives.

Travlhed i køkkenregionen omkring det gamle brændekomfur ved et sølvbryllup 1958.

Inde i skænkestuen serverede nogle af mødrene lagkage og kringle med dampende varm chokolade fra mejeriet. Så kom de kendte sanglege: ”Og ræven rask over isen”, ”Tyv, ja tyv det skal du være”, ”Bro bro brille” osv. I modsætning til i lærer Larsens tid var der derimod hverken musik eller dans. Til slut læste pastor Wassmann en historie. Så blev træet plyndret for pynt, og forældrene trak det udenfor, mens børnene holdt fast og under stor munterhed kæmpede for at beholde deres træ i salen. I en periode blev træet derefter ”genbrugt” til søndagsskolens julefest i ”Bethania” for enden af Rosenvang.

Man kan godt sige, at juletræstraditionen i dag videreføres i bedste stil i Vindingehallerne af Idrætsforeningen og Kulturcentret med juletræ, leg og underholdning, luciaoptog, godteposer, julemarked - og fællesspisning om aftenen for forældregenerationen.

Vindinge Lokalhistoriske Forenings udstillingsmontre i skolens fællesareal 2017 med gammeldags julepynt, bl.a. fra skolens juletræ i 1930'erne.

Helge Land Hansen

Vindinge Lokalhistoriske Forening, 2017